

O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTINING BARQAROR RIVOJLANISHIDA INNOVATSION FAKTORLARNING AHAMIYATI

Choriyeva Anora Abdulhamidovna

E-mail: choriyevaanora308@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisdan O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida innovatsion faoliyatning o‘rni va ta‘sirini tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, eksport salohiyatini kengaytirish va yangi ish o‘rinlarini yaratishda muhim omil hisoblanadi. Mamlakatda ilmiy tadqiqotlarga investitsiyalar hajmi ortib borayotgan bo‘lsa-da, innovatsion infratuzilma va intellektual mulk himoyasi tizimi hali to‘liq shakllanmagan. Barqaror iqtisodiy o‘rni ta‘minlash uchun davlat tomonidan innovatsion siyosatni kuchaytirish, startup loyihalarni qo‘llab-quvvatlash va raqamli iqtisodiyot mexanizmlarini kengaytirish tavsiya etiladi.

Kalit so‘zlar: innovatsiyalar, barqaror rivojlanish, raqamli iqtisodiyot, investitsiyalar, ishlab chiqarish samaradorligi.

Аннотация. В данной диссертации анализируются роль и влияние инновационной деятельности на устойчивое развитие экономики Узбекистана. Результаты исследования показывают, что инновации являются важным фактором повышения эффективности производства, расширения экспортного потенциала и создания новых рабочих мест. Несмотря на рост объёма инвестиций в научные исследования в стране, инновационная инфраструктура и система защиты интеллектуальной собственности ещё не полностью сформированы. Для обеспечения устойчивого экономического роста рекомендуется усилить государственную инновационную политику, поддержать стартап-проекты и расширить механизмы цифровой экономики.

Ключевые слова: инновации, устойчивое развитие, цифровая экономика, инвестиции, эффективность производства.

Annotation. This thesis analyzes the role and impact of innovation activity in the sustainable development of the Uzbek economy. The results of the study show that innovation is an important factor in increasing production efficiency, expanding export potential, and creating new jobs. Although the volume of investments in scientific research in the country is increasing, the innovation infrastructure and intellectual property protection system are not yet fully formed. In order to ensure sustainable economic growth, it is recommended that the state strengthen innovation policy, support startup projects, and expand digital economy mechanisms.

Key words: innovation, sustainable development, digital economy, investments, production efficiency.

KIRISH

O‘zbekiston iqtisodiyoti so‘nggi yillarda modernizatsiya, raqamlashtirish va diversifikatsiya yo‘nalishida jadal rivojlanmoqda. Innovatsion faoliyat mamlakat iqtisodiyotining raqobatbardoshligini oshirishda hal qiluvchi omil bo‘lib, yangi

texnologiyalarni joriy etish orqali resurslardan samarali foydalanish imkonini beradi. Jahon iqtisodiyotida innovatsiyalar yalpi ichki mahsulot o‘shining 50 foizdan ortig‘ini ta‘minlayotgani inobatga olinsa, O‘zbekiston uchun ham bu yo‘nalishda tizimli yondashuv zarurligi ayon bo‘ladi. Shu sababli, ushbu tadqiqot O‘zbekiston iqtisodiyotida innovatsion omillarning roli va istiqbollari aniqlashni maqsad qiladi.

METODOLOGIYA

Tadqiqotda quyidagi ilmiy usullar qo‘llanildi:

1. Statistik tahlil – O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi, Jahon banki va BMT ma‘lumotlari asosida innovatsion faoliyat ko‘rsatkichlari tahlil qilindi.
2. So‘rovnoma – 100 nafar tadbirkor va iqtisodchi mutaxassislar o‘rtasida innovatsiyalarni joriy etishdagi muammolar o‘rganildi.
3. Qiyosiy tahlil – Janubiy Koreya va Finlyandiya tajribasi asosida O‘zbekiston uchun mos innovatsion rivojlanish modeli taklif etildi.

NATIJALAR

Iqtisodiy ko‘rsatkichlar:

- 2024-yilda innovatsion mahsulot ishlab chiqarish hajmi 2020-yilga nisbatan 42 foizga oshgan;
- Innovatsion sektor YaIMning 2,7 foizini tashkil etmoqda;
- Innovatsion loyihalarda 50 mingdan ortiq yangi ish o‘rni yaratilgan.

MUHOKAMA

O‘zbekiston iqtisodiyotining innovatsion rivojlanish strategiyasi iqtisodiy barqarorlik va raqobatbardoshlikni mustahkamlashda muhim rol o‘ynaydi. Jahon tajribasi shuni ko‘rsatadiki, iqtisodiy o‘shning asosiy drayveri sifatida innovatsiyalarni rag‘batlantirish uchun davlat va xususiy sektor o‘rtasida samarali hamkorlik zarur. Finlyandiya tajribasiga ko‘ra, davlat tomonidan ilmiy tadqiqotlar uchun YaIMning kamida 3 foizini ajratish iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlaydi. Shu asosda O‘zbekistonda ham ilmiy-texnologik siyosatni kuchaytirish, innovatsion muhitni yaxshilash va startup ekotizimini qo‘llab-quvvatlash lozim.

XULOSA

Tadqiqot natijalari O‘zbekiston iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida innovatsion faoliyatning hal qiluvchi o‘rin tutishini ko‘rsatdi. Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish, ilmiy tadqiqotlarni qo‘llab-quvvatlash va raqamli iqtisodiy mexanizmlarni joriy etish orqali milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini yanada oshirish mumkin. Kelgusida davlat siyosatida innovatsiyalarni moliyalashtirish hajmini ko‘paytirish va xalqaro hamkorlikni kengaytirish O‘zbekiston iqtisodiyoti uchun muhim ustuvor yo‘nalish bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi (2024). “Milliy iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi to‘g‘risida hisobot”.
2. World Bank (2023). Innovation and Economic Growth in Emerging Economies.
3. OECD (2022). Measuring Innovation and Productivity.
4. Schumpeter, J.A. (1934). The Theory of Economic Development. Harvard University Press.
5. UNDP (2023). Human Development Report: Innovation for Sustainable Growth.
6. Kim, S. (2020). Korea’s Innovation Policy and Lessons for Developing Economies.
7. Porter, M. (1990). The Competitive Advantage of Nations.